

lišev) ter velja sploh kot rodovitna dežela. Reklamacij se je veliko vložilo, zlasti zastran gozdov; do 24% vseh se je na nje ozir vzelo, drugo pa kot neopravičeno odbilo. Posestniki gozdarji sploh posekavajo gozde in jih spreminjajo v pašnike, to pa je na škodo celej deželi pa tudi posestnikom ne koristi dolgo, ker precej starovijeje zaraste in pašo skazi. Temu se mora v okom prihajati.

Prvič vcenjeni dohodki so previsoki. Zato se znižajo in sprejmejo ti-le: Celje I. 576.537 fl., Celje II. 282.582 fl., Lipnica 652.474 fl., Ljutomer 319.784 fl., Maribor 1.108.454 fl., Ptuj 893.678 fl., Radgona 486.306 fl., Brežice 333.503 gld. in Slov. Gradec 288.492 fl. za celo deželo štajersko vkup 10.714.346 fl.

Nemški liberalci so novo uravnavo sklenili l. 1869 potem večidel njihovi pristaši grunte vcenjevali previsoko — v slov. bistriskem in mariborskem okraji bil je cenilni mož znani Sorschagg, ki sedaj v kajhi v Celji sedi. — Ko se je delo liberalnih ceniteljev zvedelo, prestrašila se je vsa dežela. Povsod so rekli, da so previsoko vcenjeni dohodki in da se je bati prevelikih dač. Na to so došle reklamacije in sedaj je delo dokončano po deželski komisiji v Gradci in državnej centralnej komisiji na Dunaji. Vse vkup je stalo gotove uže več kakor 30 milijonov goldinarjev in davki postali bi za nekatere kraje presilni. Nekaj se je vendar odbilo.

Cisti dohodek na Štajerskem znaša:

1. vcenjen l. 1880 po deželnej komisiji 12.761.000 gold.
2. vcenjen po centralnej komisiji: 11.220.000 gold.
3. vsled reklamacij vcenjen po dež. komisiji v Gradci: 10.744.000 fl.
4. vsled reklamacij vcenjen po drž. cent. komisiji na Dunaji 10.714.000 fl.

Odbilo se je tedaj od prvič vcenjene svote celih 2.137.000 fl.

Gruntnega davka bi toraj Štajerska plačevala na leto:

v 1. slučaju:	2.919.800 fl.
v 2. „	2.479.700 „
v 3. „	2.460.000 „
v 4. „	2.432.200 „

Vsled reklamiranja plačujemo tedaj za naprej 487.000 menje, tedaj blizu $\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev menje, kakor če bi pri vcenitvi obveljalo to, kar so prvi cenilni možje nam zgodnjali.

Sreča velika, da smo pri volitvah v državni zbor premagali nemške liberalce, kajti toti strici bi nam breobzirno vse naložili ali vsaj toliko ne odbili, kakor se je sedaj zgodilo. Kajti liberalci so nameravali gruntni ves davek nastaviti na 41 milijonov, državni zbor sedanji pa je sklenil $37\frac{1}{2}$ milijona. Ta znesek

ostane tudi sedaj. Vendar kolikor plačuje Štajerska vsled reklamacij menje, toliko se naloži Českej deželi več.

Gospodarske stvari.

Saje izvrstno gnojivo.

Saje, ako se previdno rabijo, se smejo izvrstno gnojivo imenovati, katero ne le rastlinsko rast na prav dober način pospešuje, ampak saje so prav dobro sredstvo zoper črve in druge razne mrgolince, kateri rastlinam škodujejo. Na drugi strani pa je mogoče, da saje v rokah nevednega kmetovaveca in vrtnarja, ki ne zna z njimi previdno in umno ravnati, rastline posmode in kakor škodljivi strup na nje delujejo. Odtod tudi pride, da imajo nekteri kmetovalci pred sajami neki strah tako, da se tega mnogo vrednega gnojiva izogibajo in ga na ravnost zametujejo. Toraj ne bode na škodo tukaj navesti nekatere opazke, kako je treba s sajami kot gnojivom ravnati.

Pred vsem drugim je treba skrbeti za to, da se saje na suhem kraju hranjujejo. Če so pa bile pred porabo od dežja premočene in izlužene, zgubijo najboljše gnojivne moči.

Ze nekaj let sem, pravi skušen vrtnar, potrošam v spomladi grede, na katerih sem zelje ali belo peso posejal, in sicer prvokrat, ko so rastlinice iz zemlje polukale, drugokrat pa 8 dni pozneje z zmesijo, ki obstoji iz enakih delov saj in pepela. Potrošati se mora o vlažnem vremenu. Mlade rastline so bile tako ne le zeljnih bolh, ampak tudi polžev obvarovane in so po ti naglavni pognojitvi prav bujno rastle.

Neki angleški vrtnar je saje pri pridelovanju čebule ali luka z velikim pridom rabil. Dal je spomladi nekoliko gar saj na polje zapeljati, katero je bilo za posajenje čebule odločeno. Ko je bila zemlja do dobra pripravljena t. j. dobro steptana in z grabljami poravnana, so jo s sajami potrosili, tako, da je bila vsa površina z njimi pokrita. Čebul se je potem kakor navadno po vrsti sadil. Mlade sajenice, ktere so drugekrati črvi ali gliste in pa še drugo mrčesje hudo poškodovale, so takrat ostale popolnoma nepokvarjene. Na isti način in z istotako dobrim vspehom se saje obnašajo pri posejati korenja, pastinacije, kolrabe in drugih rastlin, ktere v mladosti mnogo od mrčesja trpijo.

Prav priporoča se saje kot gnojivo rabiti, za rastline v loncih. To je zanesljivo sredstvo proti glistam, ki dostikrat dno prevrtajo in potem rastlinam korenine poškodujejo. Za tak gnoj se vzame $1\frac{1}{2}$ kilo do 2 kilo saj v debelo zavito platno, katero se potem v vedro vode po drži in tako dolgo iztiskava, da je voda popolnoma črna. Isto tako se saje z najboljšim vspe-

hom rabijo za pokončanje mrčesov na breskvah in drugih obstenskih drevesih. V ta namen se vzameta 2—3 kilo žveplovega cveta in vse to se pomeša v primerni posodi v 18 litrih apnenega mleka, s katero tekočino se potem s čopkom pomažejo špranje in razpoke na steni, ob kateri je drevje in v katerih zakotjih se mrčesja najraje vzdržuje.

Če se jeseni debela sadunosnih dreves z mešanico iz vode, saj in apna pomažejo, prežene ta maža mrčesje in pokonča mahovje in lišaje. Drevje dobi lepo gladko kožo. Priporočajo se saje v pokončanje gosenic in jihove zalege. Pomeša se 10—12 litrov saj z nekoliko vode, da postane nekov črni močnik. Na to se vlije 190—200 litrov vode in vse se pusti 3 dni stati. Na to se tekočina skozi debelo ravno platno precedi in drevesa z vrtno brizgalnico poskropi. Škropi se zvečer po solnčnem zahodu. Drugo jutro je pre vse debelo mrtvih gosenic pod drevesi.

Poslednjič se morejo saje tudi na kompostni kup zanašati, kjer se kompost posebno po njih vzboljšuje. Tak kompostni gnoj služi posebno dobro vrtom, travnikom itd. Ker so toraj saje tako izvrstno sredstvo za pognojitev in pokončanje mrčesja, zato jih gre v kuhinji in peči nabirati in na povedani način na vrtu in polji rabiti.

Rožmarin dobro razkuživo sredstvo.

Mnogi strokovnjaki priporočajo rožmarin kot izvrstno razkuživo sredstvo. Navadno se z brinjem kadijo in tako sobe, po katerih so bolniki ali okrevajoči se ljudje, razkužujejo. Če se par vejic rožmarina sožge na loparji žerjavice, je to dosti bolje od brinja, ker je duh prijetniši. Rožmarin tudi varuje razno kožuhovino nevarnih moljev. Nekaj vejic rožmarina po kožuhovini potaknjenih jo poleti varuje moljev.

Vrli konjerejci na Slovenskem.

Ves Štajer je konjerejsko društvo razdelilo na 5 konjerejskih okolišev, ker ima vsak okoliš svoje posebnosti in tudi vzreja tem premernih konj. Slovenskemu Štajeru pripada 3. 4. in 5. okoliš. Letos so v teh ogledovali konje in delivali premije. V naslednjem objavimo imena odlikovanih slovenskih konjerejcev. I. Za 3. konjerejski okraj dobili so premije v Radgoni: a) za kobile: Janez Drvarič iz Žetinjec 25 fl. Franc Trojnik iz Žetinjec 20 fl. Fr. Klemenčič iz g. Izvanjec 15 fl. Janez Zemljič iz Šavnice 15 fl. Jakob Misleta iz Maute 10 fl. Jož. Krajnc iz Poterne 10 fl. Jož. Padarič iz Poterne 10 fl. in Andrej Zemljič iz Radinjec 10 fl. b) za žrebice: Anton Sattler iz Grabonoš 15 fl. Marija Hojs v Poterni 15 fl. Franc Kranjc v Poterni 15 fl. Jan. Kolmanič v Žetincih 15 fl. Alojz Žitek iz Maute 10 fl. Janez Drvarič iz Cajn-

kovec 10 fl. Jož. Rovtar iz Žetinjec 10 fl. Jož. Adamič iz Žetinjec 10 fl. Janez Pintarič iz Poterne 10 fl.

II. Za 3. konjerejski okraj premije dobili so v Ljutomeru: a) za kobile: Blaž Babič v Maleški vesi 40 fl. Jernej Vraz v Mauti 30 fl. Franc Kranjc v Mauti 25 fl. Martin Šafarič v Budišoveh 20 fl. Franc Horvat v Banovcih 15 fl. Jož. Zimmermann v Stročji vesi 15 fl. Franc Stuhec v Logaroveh 15 fl. Janez Domajunko v Mauti 10 fl. Janez Horvat pri sv. Križi 10 fl. b) za žrebice: Martin Golob v Pristovi 20 fl. in 15 fl. Alojz Ferenc v Novi vesi 15 fl. Mat. Krajnc v Babincih 10 fl. Franc Vraz v Pristovi 10 fl. Mat. Zupanc v Brkoveh 10 fl. Marko Vaupotič v Lukaveh 10 fl. Jernej Vraz v Mauti. Za vsem se je tedaj razdelilo v Ljutomeru 280 fl. v Radgoni pa 225 fl. vkup za celi 3. konjerejski okoliš 505 fl. (Dalje prihodnjič).

Hmeljarsko društvo v Žavci je sijajno obhajalo svoj ohčni zbor 9. t. m. Prišlo je okoli 100 ljudi. G. Wilhelm je govoril o hmeljarstvu nemški, g. Hausenbichler pa slovenski, kar je veliko več zdalo, ker so ga vsi razumeli. Tudi je iz lastne skušnje govoril in marsikaj povedal, česar še teoretični hmeljarji niso vedeli. Predsednik g. Haupt je nasvetoval sejme za hmelj v Žavci. G. Wilhelm je obečal, da bode kmetijska družba hmeljarstvo v Savinjskeji dolini podpirala, kar je itak jenemu namenu primerno.

Sejmi 20. nov. Ivnik, sv. Jurij na Pesnici, Podsreda, Ljubno, sv. Martin pod Wurbergom, g. Polskava, Šoštanj, Slov. Gradec; 21. nov. Podčetrtek, sv. Barbara v Halozah, sv. Jurij pod Tabrom, 25. nov. Kaniža, Ptuj, Dobje.

Dopisi.

Iz Celja. (Vabilo k občnemu zboru), kterege obhaja katoliško podporno društvo v nedeljo, dne 19. novembra ob 1/4 uri popoldne v hiši gospoda Kožerja pri „belem volu“. Dnevni red: 1. Sporočilo načelnika, tajnika in blagajnika. 2. Volitev enega pregledovalca društvenih računov in dveh odbornikov, da podpišeta zapisnik občnega zbora. 3. Razni predlogi. Po zboru tombola in igra na harmoniji. Znano je, da za vdrževanje dekliške šole pod vodstvom častitih šolskih sester skrbi že četrto leto edino le naše „katoliško podporno društvo“. S tem, da smo postavili po blagi darežljivosti našega prevzvišenega Pokrovitelja, milostljivega kneza in škofa, dekliško šolsko poslopje, še nismo dovršili svoje naloge; kajti vsakoletni stroški za to učilnico znašajo, kakor dosihmal, tako tudi v prihodnje, najmanje po dvanajst sto goldinarjev! Prav uljudno toraj prosimo in